

Ägarstyrning och uppsikt av kommunens verksamhet som bedrivs av andra juridiska personer

---

Målgrupp och definitioner	1
Bakgrund	1
Kommunallagen 6 kap	1
Kommunallagen 3 kap	2
Aktuella juridiska personer	5
Uppsikt	5
Helägt eller delägt kommunalt bolag	5
Helägt kommunalt bolag	7
Delägt kommunalt bolag	8
Kommunalförbund	8
Gemensam nämnd	9
Leda och samordna	9
Uppsikt för kalenderår 2017	10

Målgrupp och definitioner

Målgrupp för detta dokument är ledamöter i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, bolagsstyrelsen, deltagare vid ägarsamråd och beredande tjänstepersoner.

Bolagsordning innehåller företagsnamn, verksamhet och andra grundläggande bestämmelser för ett aktiebolag.

Ägardirektiv anger ägarnas direktiv riktat till det specifika bolaget för att driva verksamheten.

Särskilda ägardirektiv anger ägarnas ytterligare krav och mål för ekonomin och verksamhetens utveckling.

Bakgrund

Kommunallagen 6 kap

1 § Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens eller landstingets angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet.

Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i [3 kap. 16 a–18 b §§](#) och sådana kommunalförbund som kommunen eller landstinget är medlem i. Lag (2014:573).

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

Ändrad 2009-02-17 gm [SFS 2009:48](#) pdf, ikraft 2009-03-01

Ändrad 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

---

1 a § Styrelsen ska i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i [3 kap. 16 a §](#) pröva om under föregående kalenderår har varit förenlig med den verksamhet som bolaget har bedrivit det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder. Lag (2014:573).

Införd 2012-06-15 gm [SFS 2012:390](#) pdf, ikraft 2013-01-01, överg.best.

Ändrad 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

---

1 b § Styrelsen ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i [3 kap. 17, 18 och 18 a §§](#) är uppfyllda i fråga om sådana aktiebolag som avses i dessa bestämmelser. Lag (2014:573).

Kommunallagen 3 kap

16 a § Med ett helägt kommunalt bolag avses ett aktiebolag där kommunen eller landstinget direkt eller indirekt innehar samtliga aktier.

Med ett delägt kommunalt bolag avses ett aktiebolag eller handelsbolag där kommunen eller landstinget bestämmer tillsammans med någon annan. Lag (2014:573).

Införd 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

Rubrik 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

---

17 § Om en kommun eller ett landsting med stöd av [16 §](#) lämnar över vården av en kommunal angelägenhet till ett helägt kommunalt bolag, ska fullmäktige

1. fastställa det kommunala ändamålet med verksamheten,
2. se till att det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten anges i bolagsordningen,
3. utse samtliga styrelseledamöter,
4. se till att det anges i bolagsordningen att fullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas,
5. utse minst en lekmannarevisor, och
6. se till att bolaget ger allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privata utförare. Lag (2014:573).

Ändrad gm [SFS 1993:1295](#), ikraft 1995-01-01, överg.best.

Ändrad 1998-07-07 gm [SFS 1998:765](#) pdf, ikraft 1999-01-01

Ändrad 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

Ändrad 2002-05-15 gm [SFS 2002:249](#) pdf, ikraft 2002-07-01

Ändrad 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) pdf, ikraft 2006-07-01, överg.best.

Ändrad 2012-06-15 gm [SFS 2012:390](#) pdf, ikraft 2013-01-01, överg.best.

Ändrad 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

[RÅ 2006 ref. 81](#) Fråga om anslag till ett permanent internationellt vatteninstitut är en kommunal angelägenhet.

[HFD 2011 ref. 53](#) En kommuns beslut att lämna över vården av en kommunal angelägenhet till en ideell förening har...

18 § Innan vården av en kommunal angelägenhet lämnas över till ett delägt kommunalt bolag, ska fullmäktige se till att bolaget blir bundet av de villkor som avses i [17 §](#) i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt.

I delägda kommunala bolag som inte omfattas av [2 kap. 3 §](#) offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)), ska fullmäktige verka för att allmänheten ska ha rätt att ta del av handlingar hos bolaget enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet i [2 kap. tryckfrihetsförordningen](#) och offentlighets- och sekretesslagen. Lag (2014:573).

Införd 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

Ändrad gm [SFS 1993:1295](#), ikraft 1995-01-01, överg.best.

Ändrad 2009-06-02 gm [SFS 2009:447](#) pdf, ikraft 2009-06-30

Ändrad 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

[RÅ 2006 ref. 81](#) Fråga om anslag till ett permanent internationellt vatteninstitut är en kommunal angelägenhet.

[HFD 2011 ref. 53](#) En kommuns beslut att lämna över vården av en kommunal angelägenhet till en ideell förening har...

18 a § Till lekmanarevisor i hel- eller delägda kommunala bolag ska fullmäktige utse någon av de revisorer som enligt [9 kap. 1 §](#) valts för granskning av styrelsen och övriga nämnders verksamhet. Lag (2014:573).

Stiftelser och föreningar

18 b § Vad som anges i [17 § 1–4 och 6](#) gäller också när kommunen ensam eller landstinget ensamt bildar en stiftelse för en kommunal angelägenhet. Fullmäktige ska även utse minst en revisor i en sådan stiftelse. Till revisor i stiftelsen ska fullmäktige utse någon av de revisorer som enligt [9 kap. 1 §](#) valts för granskning av styrelsen och övriga nämnders verksamhet.

Vad som anges i [18 §](#) gäller också en förening där kommunen eller landstinget bestämmer tillsammans med någon annan och om kommunen eller landstinget tillsammans med någon annan bildar en stiftelse för en kommunal angelägenhet.

Införd 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

Rubrik 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

Vad som anges i 17 § om bolagsordningen ska vid tillämpningen av första och andra styckena i stället avse stadgarna i en förening och stiftelseförordnandet eller stiftelseurkunden i en stiftelse. Lag (2014:573). Privata utförare

18 c § Med en privat utförare avses en juridisk person eller en enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet enligt 16 §. Med en privat utförare avses inte ett hel- eller delägt kommunalt bolag och inte heller en sådan stiftelse eller förening som avses i 18 b §. Lag (2014:573).

27 § För ett kommunalförbund skall det finnas en förbundsordning med närmare bestämmelser om förbundet. Förbundsordningen skall fastställas av förbundsmedlemmarnas fullmäktige. Lag (1997:550).

Aktuella juridiska personer

Kommunstyrelsen ska leda, samordna förvaltningen och ha uppsikt över den kommunala verksamheten som bedrivs genom följande juridiska personer:

Organisation	Företagsform	Ägare	Kommentar
Överförmyndarnämnden Mitt	Gemensam nämnd	Sundsvall, Timrå, Ånge och Nordanstig	
AB Timråbo	Kommunalt bolag	Timrå 100%	
Timråvatten AB	Kommunalt bolag	Timrå 100%	Äger 18% i MittSverigeVatten och avfall AB
Wifsta Water AB	Kommunalt bolag	Timrå 100%	
Midlanda Centrum AB	Kommunalt bolag	Timrå 100%	
Midlanda Fastigheter AB	Kommunalt bolag	Sundsvall 84%, Timrå 16%	Äger 100% i Midlanda Flygplats AB
Servanet AB	Kommunalt bolag	Bergs Tingslags Elektriska AB, Härnösand Energi&Miljö AB, Ragunda kommun, Sundsvall Elnät AB, Strömsunds kommun, Sundsvalls kommun, Timrå 5%	
Medelpads räddningstjänstförbund	Kommunalförbund	Sundsvall, Ånge, Timrå ca 15%	
Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrland	Kommunalförbund	Sundsvall, Härnösand, Örnsköldsvik, Kramfors, Sollefteå, Ånge, Timrå ca 5%	
Samordningsförbundet Härnösand-Timrå	Kommunalförbund	Härnösand och Timrå tillsammans 25 %	Försäkringskassan och Landstinget resterande

Uppsikt

Helägt eller delägt kommunalt bolag

Styrelsen ska i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i [3 kap. 16 a §](#) pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

För ett helägt bolag finns bolagsordning¹, ägardirektiv och vid behov särskilt ägardirektiv. För ett delägt bolag finns aktieägaravtal, bolagsordning och ägardirektiv. Samtliga dokument är fastställda av kommunfullmäktige. Nedan anges vad som har definierats som ”kommunala ändamålet” och ”kommunala befogenheterna” och var det finns i styrdokumentet för varje juridisk person.

Bolag	Årligt beslut	Kommunala ändamålet	Kommunala befogenheterna	Förslag till KF om åtgärd
AB Timråbo	KF april (inlämning KS mars)	Bolagsordning §3 och §4. Ägardirektivet p 5 och 6. Särskilt ägardirektiv KS 2015/191. KF 2015 §152	Bolagsordning §3, §4 och §5. Ägardirektivet p 1, 2, 3 och 10. Särskilt ägardirektiv KS 2015/191. KF 2015 §152	Anges i ärendet till KS och KF
Timråvatten AB ²	KF april (inlämning KS mars)	Bolagsordning §3 och §4. Ägardirektivet p 5 och 6. Särskilt ägardirektiv	Bolagsordning §3, §4, §5 och §6. Ägardirektivet p 1, 2, 3 och 7. Särskilt ägardirektiv	Anges i ärendet till KS och KF
Wifsta Water AB ³	KF april (inlämning KS mars)	Bolagsordning §3 och §4. Ägardirektiv och särskilt ägardirektiv	Bolagsordning §3, §4, §5 och §6. Ägardirektiv och särskilt ägardirektiv	Anges i ärendet till KS och KF
Midlanda Centrum AB ⁴	KF april (inlämning KS mars)	Bolagsordning §3 och §4. Ägardirektiv och särskilt ägardirektiv	Bolagsordning §3, §4, §5 och §6. Ägardirektiv och särskilt ägardirektiv	Anges i ärendet till KS och KF
Midlanda Fastigheter AB ⁵	KF april (inlämning KS mars)	Bolagsordning §3 och §4 Bolagsspecifika ägardirektiv	Bolagsordning §3, §4, §5, §6, §17, Bolagsspecifika ägardirektiv	Anges i ärendet till KS och KF
Servanet AB	KS maj och KF juni	Bolagsordning §3 och §4. Ägardirektivet p 5 och 6.	Bolagsordning §3, §4, §5 och §17 Ägardirektivet p 1, 2 och 12.	Anges i ärendet till KS och KF

¹ För kommunens helägda bolag Timråvatten AB är även bolagsordningen för dess dotterbolag MittSverigeVatten och Avfall AB fastställd av kommunfullmäktige, pga att det är beslut av principiell betydelse

² Förnärvarande finns inte behov av styrning genom särskilt ägardirektiv

³ Förnärvarande finns inte behov av styrning genom ägardirektiv eller särskilt ägardirektiv

⁴ Förnärvarande finns inte behov av styrning genom ägardirektiv eller särskilt ägardirektiv

⁵ Revideras när pågående uppdateringar mellan ägarkommunerna är klar

TIMRÅ KOMMUN
Kommunledningskontoret

Helägt kommunalt bolag

§ Om en kommun eller ett landsting med stöd av 16 § lämnar över vården av en kommunal angelägenhet till ett helägt kommunalt bolag, ska fullmäktige

1. fastställa det kommunala ändamålet med verksamheten,
2. se till att det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten anges i bolagsordningen,
3. utse samtliga styrelseledamöter,
4. se till att det anges i bolagsordningen att fullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas,
5. utse minst en lekmannarevisor, och
6. se till att bolaget ger allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privata utförare. Lag (2014:573).

Bolag	Kommunala ändamålet	Bolagsordningen	Styrelseledamöter	KF beslut principiell och större vikt	Lekmannarevisor	Insyn
AB Timråbo	Bolagsordning KF 2014 §197, Ägardirektiv KF 2017 § 180, särskilt ägardirektiv KF 2015 §152	Bolagsordning KF 2014 §197	KF 2014 § 179	Bolagsordning §5	KF 2014 § 167	Bolagsordning § 16 , ägardirektiv p 4 (dock ej allmänheten)
Timråvatten AB	Bolagsordning KF 2013 § 43, ägardirektiv KF 2017 §62,	Bolagsordning KF 2013 § 43	KF 2014 § 186	Bolagsordning §6	KF 2014 § 169	Ägardirektiv p 4 (dock ej allmänheten)
Wifsta Water AB	Bolagsordning KF 2014 §198	Bolagsordning KF 2014 §198	KF 2014 § 184	Bolagsordning §6	KF 2014 § 168	Bolagsordning §16 (dock ej allmänheten)
Midlanda Centrum AB	Bolagsordning KF 2014 §199	Bolagsordning KF 2014 §199	KF 2014 § 181	Bolagsordning §6	KF 2014 § 173	Bolagsordning §16 (dock ej allmänheten)

Delägt kommunalt bolag

18 § Innan vården av en kommunal angelägenhet lämnas över till ett delägt kommunalt bolag, ska fullmäktige se till att bolaget blir bundet av de villkor som avses i 17 § i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt.

I delägda kommunala bolag som inte omfattas av 2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), ska fullmäktige verka för att allmänheten ska ha rätt att ta del av handlingar hos bolaget enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet i 2 kap. tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen. Lag (2014:573).

Bolag	Kommunala ändamålet	Bolagsordningen	Styrelseledamöter	KF beslut principiell och större vikt	Lekmanarevisor	Insyn	Allmänna handlingar offentliga
Midlanda Fastigheter AB	Bolagsordning KF 2013 §139, Bolags-specifika ägardirektiv KF 2015 §11	Bolagsordning KF 2013 §139	KF 2014 § 190	Bolagsordning §6	KF 2014 § 174	Bolags-specifika ägardirektiv p 4	
Servanet AB	Bolagsordning KF 2015 §176, ägardirektiv KF 2017 §10	Bolagsordning KF 2015 §176,	KF 2015 § 176	Bolagsordning §17		Ägardirektiv p 3	

Kommunalförbund

27 § För ett kommunalförbund skall det finnas en förbundsordning med närmare bestämmelser om förbundet. Förbundsordningen skall fastställas av förbundsmedlemmarnas fullmäktige. Lag (1997:550).

Kommunalförbund	Förbundsordning
Medelpads räddningstjänstförbund	KF 2014 §123
Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrland	KF 2011 §122, uppsagd KF2016 §121
Samordningsförbundet Härnösand-Timrå	KF 2011 §24

Årsredovisning och revisionsberättelse har inkommit och behandlas av kommunfullmäktige, dock inte för samordningsförbundet som behandlas först under hösten.

Gemensam nämnd

Organisation	Kommunala ändamålet	Nämnds ledamöter	Avtal	Allmänna handlingar offentliga
Överförmyndarnämnden Mitt	Regleras i reglemente för nämnd antaget av KF i Sundsvall	Ägarsamråd KS/2015 § 23 Ledamöter KF 2014	Inget giltigt avtal, utan beslut i KF. KF har haft avtalet från och med 2018-12-31 KF § 169 2017, nytt avtal tas fram enligt ägarsamråd 2017-10-06	Enligt bestämmelser för övriga kommunala nämnder

Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige har beslutat om att tillskjuta medel för att den gemensamma nämnden ska klara verksamhetsansvaret och hantera de anmärkningar som revision och ägarkommuner i ägarsamråd riktat mot verksamheten. Ny ordförande och förvaltningschef har tillträtt. Åtgärdsplan har redovisats. Parallellt pågår arbete med ett nytt avtal för perioden från 2019 och framåt. Årsberättelse har inkommit och Sundsvalls kommuns revisorer har granskat och uttalat sig och redovisningen.

Leda och samordna

Ägarsamråd ska genomföras minst en gång per år, i maj och juni, för verksamhetsuppföljning föregående år och krav för kommande verksamhetsår. Vid det tillfället genomförs en uppföljning av verksamheten föregående år med utgångspunkt för det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna enligt bolagsordning, ägardirektiv och eventuellt särskilt ägardirektiv. Krav på kommande verksamhet kommuniceras utifrån ägarkommunens verksamhetsplan och ägarkommunernas aktieägaravtal och verksamhetsplaner. Eventuella revideringar av ägardirektiv och särskilda ägardirektiv beslutas av

kommunfullmäktige och delges sedan bolaget som tar hänsyn till kraven i kommande verksamhetsplanering och budgetering.

Under verksamhetsåret 2017 har ägarsamråd skett vid två tillfällen med Räddningstjänstförbund och Överförmyndarnämnd, samt i augusti respektive september med AB Timråbo och Timrå vatten AB.

För de delägda bolagen har inget ägarsamråd skett.

Uppsikt för kalenderår 2017

Underlag för bedömningen är protokoll till KF 2017 och KS 2017, som visar om händelser av principiell betydelse eller annat krav har beslutats, lekmannarevisorernas granskningsrapport eftersom de i sitt uppdrag ska föreslå KF om ev åtgärd samt text som varje juridisk person har lämnat till kommunens årsredovisning.

Bolag	Kommunala ändamålet	Kommunala befogenheterna	Förslag till KF om åtgärd
AB Timråbo	Ja	Ja	Nej
Timråvatten AB	Ja	Ja	Nej
Wifsta Water AB	Ja	Ja	Nej
Midlanda Centrum AB	Ja	Ja	Nej
Midlanda Fastigheter AB	Ja	Ja	Nej
Servanet AB	Ja	Ja	Nej

AB Timråbo

Vid ägarsamrådet föreslogs revideringar av ägardirektivet. Dessa förändringar verkställdes under 2017, KF § 180. Särskilt ägardirektiv gäller sedan 2015 för att möta efterfrågan på attraktivt boende. Planarbete har slutförts och byggnation påbörjats för att bebygga fastigheten Vivsta 3:11 med ett flerbostadshus i åtta våningar. Bolagsstyrningsrapporten innehåller ingen sammanställning över ärenden som överlämnats till KF för ställningstagande. Egen text till kommunens ÅR visar inte på något som överskrider kommunala ändamål eller befogenheter.

Revisorernas granskningsrapport innehåller inga förslag till KF eller KS att vidta åtgärder. Däremot har en separat Grundläggande granskning utförts av kommunsnes styrning av bolaget, revisionsrapport 2018-02-07. I den

rekommenderas en precisering av ägardirektivet med avseende på bolagets ansvar att tillhandahålla bostäder; att mål bryts ner på ett tydligare sätt för bolaget för att nå vision och ägardirektiv; att verksamhetsmålen fastställs vid samma tidpunkt som budgeten; att bolagsstyrningsrapport upprättas enligt direktivet; samt att rutinerna för den interna kontrollen utvecklas.

Ägarsamrådet i maj 2018 ska hantera dessa frågor inför verksamhetsåret 2019.

TimråVatten AB

KF § 167 2017 har fastställt taxa för allmänna VA-anläggningar. Ägardirektivet har reviderats § 62 2017 och avkastningskravet togs bort i enlighet med övriga kommuners VA-bolag som äger MittSverige Vatten och Avfall AB. Revisorernas granskningsrapport innehåller inga förslag till KF eller KS att vidta åtgärder. Egen text till kommunens årsredovisning visar inte på något som överskrider kommunala ändamål eller befogenheter.

Wifsta Water AB och Midlanda Centrum AB

I huvudsak vilande verksamhet.

Midlanda Fastigheter AB

KF har beslutat om investeringsnivå samt aktieägartillskott. Kommunfullmäktige har även 2017-11-27 uppdragit till kommunstyrelsen att i samverkan med Sundsvall se över bolagsbildningen för Sundsvall/Timrå flygplats i syfte att skapa ett bolag med tydlig ägarstyrning. Revisorernas granskningsrapport innehåller inga förslag till KF eller KS att vidta åtgärder. Egen text till kommunens årsredovisning visar inte på något som överskrider kommunala ändamål eller befogenheter. Enligt bolagsspecifika ägardirektiv ska bolaget eftersträva minst ett ekonomiskt 0-resultat, inkluderat avsättningar för drift och investeringar. Kommissionens beslut om SGEI ger ägarkommunerna möjlighet, under vissa villkor, till villkorat aktieägartillskott fram till 2023.

ServaNet AB

Enligt ägardirektiv ska bolaget vara behjälpligt med att uppfylla målen i ägarkommunens bredbandspolicys och samordna utbyggnadsprojekt av fibernätet. Ägarandelen för Timrå är liten, årsberättelse och revisionsberättelse har inkommit och behandlas av KF.